

Чайковська-Кобалія В.М.

аспірантка кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Науковий керівник: д.е.н., проф. Лоханова Н. О.

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Україна сьогодні знаходиться в рамках глобального тренду боротьби з ухиленням від сплати податків та розмиванням податкової бази. Законодавче регулювання діяльності ТНК сьогодні реформується в напрямку гармонізації з відповідними директивами ОЕСР та інших міжнародних організацій. Одним із найважливіших питань в цьому контексті є питання трансфертного ціноутворення. Регулювання ТЦУ, за опитуванням податкових консультантів, є найскладнішим питанням в сфері податкового обліку [1, с.3]. Водночас ТЦУ є ефективним інструментом оптимізації податку на прибуток в корпоративному податковому плануванні.

Інструментарій міжнародного податкового планування дає транснаціональним групам широкі можливості для оптимізації податкових витрат завдяки відсутності і, напевно, неможливості повної гармонізації податкового законодавства різних держав [2, с.150].

Сьогодні Україна бере участь у програмі протидії BEPS, що реалізується в рамках діяльності ОЕСР. В зв'язку з цим у вітчизняне законодавство активно впроваджуються зміни в Податковий кодекс та інші нормативно-правові акти, які вимагають від корпорацій більш повного розкриття інформації щодо контрольованих операцій, участі в міжнародних групах компаній та обґрунтування трансфертних цін.

Обґрунтування вибору методу або комбінації методів трансфертного ціноутворення є обов'язковою складовою звітної документації з ТЦУ і

здійснюється шляхом відображення процесу і результатів функціонального аналізу. Питання вибору методу ТЦУ є одним із найважливіших, оскільки є предметом посиленого контролю з боку податкових органів. Наявність недоліків в обґрунтуванні методів підвищують ризик проведення додаткових перевірок контролюючими органами та застосування фінансових санкцій до платника податку.

Аналізуючи відповідні норми вітчизняного законодавства, вчені приходять до висновку про недостатньо чітке формулювання методів визначення трансфертної ціни та визнають необхідність приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних норм. Необхідно визнати, що Податковий кодекс України не регулює відносини, що виникають у сфері трансфертного ціноутворення повною мірою [3, с.170].

Вітчизняне законодавство в сфері ТЦУ не задовольняє в повній мірі потреб користувачів. Виникає необхідність застосування міжнародних норм і стандартів, таких як Практичне керівництво ООН з ТЦУ для країн, що розвиваються та Рекомендації ОЕСР щодо ТЦУ.

Отже, можна зробити висновок, що ефективне застосування різних методів ТЦУ в податковому плануванні дає можливість досягти значного зниження податкових витрат фірми. Водночас складність та недостатня деталізованість законодавства підвищує ризиковість заходів податкового планування для фірми. В зв'язку з цим у корпорації виникає необхідність залучення додаткові матеріально-технічних та інформаційних ресурсів для управління даними ризиками.

Список використаних джерел

1. Global MNC Tax Complexity Survey 2020. Accounting for Transparency. URL: <https://www.accounting-for-transparency.de/de/publication/2020-global-mnc-tax-complexity-survey/>;

2. Греца Я.В. Вплив законодавства про трансфертне ціноутворення на процес податкового планування / Я.В. Греца // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. - 2014. - Вип. 26. - С. 149-151;

3. Бондаренко О.М. Трансфертне ціноутворення з огляду на податкове планування./ Бондаренко О.М. // Проблеми законності. - 2018. - Вип. 143. - С.160-172.